

DELO

Posidonio *FGH* 87, F 36 (= Athen. V.212 ss.):

ἐν τῇ Ἐρμηνείᾳ τοῦ περιπατητικοῦ σχολῆ διέτριβέ τις Ἀθηνίων προσκαρτερῶν τοῖς λόγοις· ὅστις Αἰγυπτίαν ὠνησάμενος θεράπαιναν ἐπεπλέκετο αὐτῇ· ταύτης οὖν εἴτ' ἐξ αὐτοῦ τεκούσης εἴτ' ἐξ ἄλλου τινος ὁμώνυμος Ἀθηνίωνι τῷ δεσπότη παρτρέφετο. γράμματα δὲ μαθὼν καὶ πρεσβύτην γενόμενον τὸν δεσπότην παρτρέφετο. γράμματα δὲ μαθὼν ἀποθανόντα κληρονομήσας παρέγγραφος Ἀθηναίων πολίτης ἐγένετο. γήμας τε παιδικάριον εὐμορφον μετὰ τούτου πρὸς τὸ σοφιστεύειν ὤρμησε μειράκια σχολαστικὰ θηρεύων. καὶ σοφιστεύσας ἐν Μεσσήνῃ κὰν Λαρίσῃ τῇ Θετταλικῇ καὶ πολλὰ ἐργασάμενος χρήματα ἐπανήλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων πρεσβευτῆς ὅτε εἰς Μιθριδάτην τὰ πράγματα μετέρρει, ὑποδραμῶν τὸν βασιλέα τῶν φίλων εἰς ἐγένετο, μεγίστης τυχῶν προαγωγῆς διόπερ μετεώριζε τοὺς Ἀθηναίους δι' ἐπιστολῶν ὡς τὰ μέγιστα παρὰ τῷ Καππαδόκῃ δυνάμενος ὥστε μὴ μόνον τῶν ἐπιφερομένων ὀφλημάτων ἀπολυθέντας «ἀν» ἐν ὁμονοίᾳ ζῆν, ἀλλὰ καὶ τὴν δημοκρατίαν ἀνακτησαμένους καὶ δωρεῶν μεγάλων τυχεῖν ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ. ταῦτα οἱ Ἀθηναῖοι διεκόμουν τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν καταλελύσθαι πεπιστεύκοτες ἤδη οὖν τῆς Ἀσίας μεταβελημένης ὁ Ἀθηνίων ἐπανῆγεν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ὑπὸ χειμῶνος ἐνοχληθεὶς εἰς τὴν Καρυστίαν κατηνέχθη. τοῦτο μαθόντες οἱ Κεκροπίδαι ἔπεμψαν ἐπὶ τὴν ἀνακομιδὴν αὐτοῦ ναῦς μακρὰς καὶ φορεῖον ἀργυρόπουν. ἀλλ' εἰσήειν ἤδη, καὶ σχεδὸν τὸ πλείστον μέρος τῆς πόλεως ἐπὶ τὴν ἐκδοχὴν αὐτοῦ ἐξεκέχυτο· συνέτρεχον δὲ πολλοὶ καὶ ἄλλοι θεαταὶ τὸ παράδοξον τῆς τύχης θαυμάζοντες εἰ ὁ παρέγγραφος Ἀθηνίων εἰς Ἀθήνας ἐπ' ἀργυρόποδος κατακομίζεται φορεῖον καὶ πορφυρῶν στρωμάτων, ὁ μηδέποτε ἐπὶ τοῦ τρίβωνος ἑωρακὸς πορφύραν πρότερον, οὐδενὸς οὐδὲ Ῥωμαίων ἐν τοιαύτῃ φαντασίᾳ καταχλιδῶντος τῆς Ἀττικῆς συνέτρεχον οὖν πρὸς τὴν θέαν ταύτην ἄνδρες γυναικες «γέροντες» παῖδες τὰ κάλλιστα προσδοκῶντες παρὰ Μιθριδάτου, ὅποτε Ἀθηνίων ὁ πένης καὶ τὰς ἑρηνικὰς ποιησάμενος ἀκροάσεις διὰ τὸν βασιλέα σιληπορῶν διὰ τῆς χώρας καὶ πόλεως πομπεύει. ὑπήντησαν δ' αὐτῷ καὶ οἱ περὶ τὸν Διόνυσον τεχνῖται, τὸν ἀγγελον τοῦ νέου Διουίσου καλοῦντες ἐπὶ τὴν κουνὴν ἐστίαν καὶ τὰς περὶ ταύτην εὐχὰς τε καὶ σπονδὰς ὁ δὲ πρότερον ἐκ μισθωτῆς οἰκίας ἐξίων εἰς τὴν διεὺς οἰκίαν τοῦ τότε πλουτουίντος ἀνθρώπου ταῖς ἐκ Δήλου προσόδοις εἰσηνέχθη, κεκοσμημένην στρωμαῖς τε καὶ γραφαῖς καὶ ἀνδριάσι καὶ ἀργυρωμάτων ἐκθέσει. ἀφ' ἧς ἐξήκει χλαμύδα λαμπρὰν ἐπισύρων καὶ περικείμενος δακτύλιον χρυσοῦ ἐγγεγλυμμένην ἔχοντα τὴν Μιθριδάτου εἰκόνα· προεπόμπειον δ' αὐτοῦ καὶ ἐφείποντο θεράποντες πολλοί. ἐν δὲ τῷ τεμένει τῶν τεχνιτῶν θυσίαι τε ἐπετελοῦντο ἐπὶ τῇ Ἀθηνίωνος παρουσίᾳ καὶ μετὰ κήρυκος προαναφωνήσεως σπονδαί. καὶ τῇ ὑστεραίᾳ πολλοὶ μὲν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐλθόντες ἀνέμενον αὐτοῦ τὴν πρόδον· πλήρης δ' ἦν καὶ ὁ Κεραμεικὸς ἀστῶν καὶ ξένων καὶ αὐτόκλητος εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν ὄχλων συνδρομή. ὁ δὲ μόλις προῆλθε δορυφορούμενος ὑπὸ τῶν εὐδοκμεῖν παρὰ τῷ δήμῳ θελούντων, ἐκάστον σπεύδοντος κὰν προσάψασθαι τῆς ἐσθῆτος ἀναβὰς οὖν ἐπὶ τὸ βῆμα τὸ πρὸ τῆς Ἀττάλου στοᾶς ὠκοδομημένον τοῖς Ῥωμαίων στρατηγοῖς σταῖς ἐπὶ τούτου καὶ περιβέψας κυκλιδὸν τὸ πλῆθος ἔπειτ' ἀναβλέψας ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἔφη, τὰ πράγματα μὲν βιάζεται καὶ τὸ τῆς πατρίδος συμφέρον ἀπαγγέλλειν ἃ οἶδα, τὸ δὲ μέγεθος τῶν μελλόντων λέγεσθαι διὰ τὸ παράδοξον τῆς

περιστάσεως ἐμποδίζει με· ἀθρόως δ' ἐπιβοησάντων αὐτῶ τῶν περιεστώτων θαρρῆν καὶ λέγειν, λέγω τοῖνυν, ἔφη, τὰ μηδέποτε ἐλπισθέντα μηδὲ ἐν ὀνείρῳ φαντασθέντα. βασιλεὺς Μιθριδάτης κρατεῖ μὲν Βιθυνίας καὶ τῆς ἄνω Καππαδοκίας κρατεῖ δὲ τῆς συνεχοῦς Ἀσίας ἀπάσης ἄχρι Παμφυλίας καὶ Κιλικίας καὶ βασιλεὺς μὲν αὐτὸν Ἀρμενίων καὶ Περσῶν δορυφοροῦσι, δυνάσται δὲ τῶν περὶ τὴν Μαιώτην καὶ τὸν ὄλον Πόντον κατωκισμένων ἔθνῶν ἐν περιμέτρῳ τρισμυρίων σταδίων. Ῥωμαίων δὲ στρατηγὸς μὲν Παμφυλίας Κόιντος Ὀπίπος παραδοθεὶς ἀκολουθεῖ δέσμιος Μάνιος δὲ Ἀκύλλιος ὁ ὑπατευκῶς ὁ τὸν ἀπὸ Σικελίας καταγαγῶν θρίαμβον, συνδέτην ἔχων ἀλύσει μακρὰ Βαστάρην πεντάτηχυν πεζὸς ὑπὸ ἰππέως ἔλκεται. τῶν δ' ἄλλων Ῥωμαίων οἱ μὲν θεῶν ἀγάλλμασι προσπεπτώκασιν, οἱ δὲ λοιποὶ μεταμφιεσάμενοι τετράγωνα ἱμάτια τὰς ἐξ ἀρχῆς πατρίδας πάλιν ὀνομάζουσι. πᾶσα δὲ πόλις ταῖς ὑπὲρ ἄνθρωπων τιμαῖς ὑπαντώσα κατακαλεῖ αὐτὸν θεὸν βασιλέα· χρησιμοὶ δὲ πάντοθεν τὸ κράτος τῆς οἰκουμένης θεσπιωδοῦσι. διὸ καὶ πρὸς τὴν Θράκην καὶ τὴν Μακεδονίαν μεγάλα πέμπεται στρατόπεδα, καὶ τὰ τῆς Εὐρώπης ἅπαντα μέρη ἀθρόα εἰς αὐτὸν μεταβέβληται. πάρεισι γὰρ πρὸς αὐτὸν πρέσβεις οὐ μόνον ἐκ τῶν Ἰταλικῶν ἔθνῶν, ἀλλὰ καὶ παρὰ Καρχηδονίων, συμμαχεῖν ἀξιούντες ἐπὶ τὴν τῆς Ῥώμης ἀναίρεσιν· μικρὸν δ' ἐπισχῶν ἐπὶ τούτοις καὶ ἑάσας τοὺς πολλοὺς συλλαλῆσαι περὶ τῶν παραδόξως προηγγελμένων τράμας τε τὸ μέτωπον ἴπ' οὖν, εἶπε, συμβουλεύω; μὴ ἀνέχεσθαι τῆς ἀναρχίας ἣν ἡ Ῥωμαίων σύγκλητος ἐποχεθῆναι πεποίηκεν, ἕως ἂν αὐτὴ δοκιμάσῃ περὶ τοῦ πὼς ἡμᾶς πολιτεύεσθαι δεῖ. καὶ μὴ περιδῶμεν τὰ ἱερὰ κεκλημένα, αὐχμῶντα δὲ τὰ γυμνάσια, τὸ δὲ θέατρον ἀνεκκλησίαστον, ἄφωνα δὲ τὰ δικαστήρια καὶ τὴν θεῶν χρησμοῖς καθωσιωμένην πύκνα ἀφηρημένην τοῦ δήμου. μὴ περιδῶμεν δέ, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν ἱερὰν τοῦ Ἰάκχου φωνῆν κατασευγασμένην καὶ τὸ σεμνὸν ἀνάκτορον τοῖν θεοῖν κεκλημένον καὶ τῶν φιλοσόφων τὰς διατριβὰς ἀφώνους· πολλῶν οὖν καὶ ἄλλων τοιούτων λεχθέντων ὑπὸ τοῦ οἰκότριβος συλλαλήσαντες αὐτοῖς οἱ ὄχλοι καὶ συνδραμόντες εἰς τὸ θέατρον εἴλοντο τὸν Ἀθηνῶνα στρατηγὸν ἐπὶ τῶν ὄπλων. καὶ παρελθὼν ὁ περιπατητικὸς εἰς τὴν ὀρχήστραν ἴσα βαίνων Πυθοκλεῖ' (Dem. 19, 314) εὐχαρίστησέ τε τοῖς Ἀθηναίοις

καὶ ἔφη διότι ἴν' ὑμεῖς ἑαυτῶν στρατηγείτε, προσέτηκα δ' ἐγώ. καὶ ἂν συνεπισχύητε, τοσοῦτον δυνήσομαι ὅσον κοινῇ πάντες ὑμεῖς· ταῦτ' εἰπὼν συγκατέστησεν ἑαυτῶ τοὺς ἄλλους ἄρχοντας ὧν ἠβούλετο ὑποβαλῶν τὰ ὀνόματα. καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας τύραννον αὐτὸν ἀποδείξας ὁ φιλόσοφος καὶ τὸ τῶν Πυθαγορικῶν ἀναδείξας δόγμα «τὸ περὶ τῆς ἐπιβουλῆς καὶ τί ἠβούλετο αὐτοῖς ἡ φιλοσοφία ἦν ὁ καλὸς Πυθαγόρας εἰσηγήσατο, καθάπερ ἰστόρησε Θεόπομπος ἐν ὀγδοῇ Φιλιππικῶν (FHG I 288) καὶ Ἔρμιππος ὁ Καλλιμάχειος (ib. III 41), εὐθέως καὶ οὗτος τοὺς μὲν εὐ φρονούντας τῶν πολιτῶν-παρὰ τὰ Ἀριστοτέλους καὶ Θεοφράστου δόγματα· ὡς ἀληθῆ εἶναι τὴν παροιμίαν τὴν λέγουσαν μὴ παιδι μάχαιραν' -ἐκποδῶν εὐθὺς ἐποιήσατο, φύλακας δ' ἐπὶ τὰς πύλας κατέστησεν, ὡς νύκτωρ πολλοὺς τῶν Ἀθηναίων εὐλαβοιμένους τὸ μέλλον κατὰ τῶν τειχῶν αὐτοὺς καθιμήσαντας φεύγειν. καὶ ὁ Ἀθηνῶν ἱππέας ἐπαποστείλας οὓς μὲν ἐφόνευσεν, οὓς δὲ καὶ δεδεμένους κατήγαγε, δορυφόρους ἔχων πολλοὺς τῶν καταφρακτικῶν καλουμένων. συνάγων δὲ καὶ ἐκκλησίας πολλὰς τὰ Ῥωμαίων φρονεῖν προσποιεῖτο ... καὶ πολλοῖς αἰτίας ἐπιφέρων ὡς διαπειπομένους πρὸς τοὺς φυγάδας καὶ νεωτερίζουσι ἐφόνευεν αὐτούς· καὶ τὰς πύλας... τριάκοντα καταστήσας ἐφ' ἑκάστης οὗτ' εἰσέναι τὸν βουλόμενον οὗτ' ἐξέναι εἶα. ἀνελάμβανεν δὲ καὶ τὰς

ούσας πολλῶν καὶ τοσαῦτα χρήματα συνήθροισεν ὡς καὶ φρέατα πληρῶσαι πλέονα. ἐξαπέστειλεν δὲ καὶ ἐπὶ τὴν χώραν ὥσπερ ὀδοιδόκους τῶν ἀποχωρούντων, οἵτινες αὐτοὺς ἀνήγον ὡς αὐτόν· καὶ ἀκρίτους ἀπώλλυεν προβασανίσας καὶ στρεβλώσας πολλοῖς δὲ καὶ προδοσίας δίκας ἐπήγγεν ὡς τοῖς φυγάσι περὶ καθόδου συνεργούσιν· ὧν οἱ μὲν διὰ τὸν φόβον πρὸ τῆς κρίσεως ἔφευγον, οἱ δ' ἐν τοῖς δικαστηρίοις κατεδικάζοντο, αὐτοῦ τὰς ψήφους φέροντος

ἐνειργάσατο δ' ἐν τῇ πόλει καὶ τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων ἔνδειαν, κριθίδια καὶ πυροὺς ὀλίγους διαμετρῶν. ἐξέπεμπε δὲ καὶ ἐπὶ τῆς χώρας ὀπλίτας τοὺς θηρεύοντας εἴ τις τῶν ἀνακεχωρηκότων ἐντός ἐστι τῶν ὄρων ἢ τῶν Ἀθηναίων τις εἰς τὴν ὑπερόριον ἀποδημεί· καὶ τὸν ληφθέντα ἀπετυμπάνιζεν, ὧν ἐνίοις καὶ προκατανάλισκε τὰς βασάνους ἐκήρουσέν τε δύν·

τοσ ἡλίου πάντας οἰκουρεῖν καὶ μετὰ λυχνοφόρου μηδένα φοιτᾶν. καὶ οὐ μόνον τὰ τῶν πολιτῶν διήρπαξεν, ἀλλ' ἤδη καὶ τὰ τῶν ξένων, ἐκτείνας τὰς χεῖρας καὶ ἐπὶ τὰ ἐκ Δήλου τοῦ θεοῦ χρήματα. ἐκπέμψας γοῦν εἰς τὴν νῆσον Ἀπελλικῶντα τὸν Τήιον, πολίτην δὲ Ἀθηναίων γενόμενον, ποικιλώτατόν τινα καὶ ἀψίκoron ζήσαντα βίον· ὅτε μὲν γὰρ ἐφιλοσόφει [καὶ] τὰ περιπατητικά, καὶ τὴν Ἀριστοτέλους βιβλιοθήκην καὶ ἄλλας συνηγόραζε συχνὰς (ἦν γὰρ πολυχρήματοσ) τὰ τ' ἐκ τοῦ Μητρώου τῶν παλαιῶν αὐτόγραφα ψηφισμάτων ὑφαιρούμενος ἐκτάτο καὶ ἐκ τῶν ἄλλων πόλεων εἴ τι παλαιὸν εἴη καὶ ἀπόθετον. ἐφ' οἷς φωραθεῖς ἐν ταῖς Ἀθήναις ἐκινδύνευσεν ἄν, εἰ μὴ ἔφυγεν. καὶ μετ' οὐ πολὺ πάλιν κατήλθε, θεραπεύσας πολλοῦς· καὶ συναπεγράφετο τῷ Ἀθηνίωι ὡς δὴ ἀπὸ τῆς αὐτῆς αἰρέσεως ὄντι. Ἀθηνίων δ' ἐπιλασθόμενος τῶν δογμάτων τῶν τοῦ περιπάτου χοῖνικα κριθῶν εἰς τέσσαρας ἡμέρας διεμέτρει τοῖς ἀνοήτοις Ἀθηναίοις ἀλεκτορίδων τροφήν καὶ οὐκ ἀνθρώπων αὐτοῖς διδοῦς Ἀπελλικῶν δὲ μετὰ δυνάμειωσ ἐξορήσας εἰς Δῆλον καὶ πανηγυρικῶς μᾶλλον ἢ στρατιωτικῶς ἀναστρεφόμενος καὶ προφυλακὴν ἀμελεσεστέραν πρὸς τὴν Δῆλον μερίσας μάλιστα δὲ τὰ ἐξόπισθε τῆς νήσου ἕσας ἀφύλακτα καὶ οὐδὲ χάρακα βαλόμενος ἐκοιμάτο. τοῦτο δὲ ἐπιγνοῦς ὁ Ὀρόβιος στρατηγὸς Ῥωμαίων [καὶ φυλάσσειν τὴν Δῆλον] φυλάξας ἀσέληνον νυκτα καὶ ἐκβιβάσας τοὺς ἑαυτοῦ στρατιώτας κοιμημένους καὶ μεθύουσιν ἐπιπεσὼν κατέκοψε τοὺς Ἀθηναίους καὶ τοὺς μετ' αὐτῶν συστρατευομένους ὡς βοσκήματα, ἐξακοσίους τὸν ἀριθμὸν, ἐζώγρησε δὲ καὶ περὶ τετρακοσίους καὶ ὁ καλὸς στρατηγὸς Ἀπελλικῶν ἔλαθε φυγῶν ἐκ Δήλου. πολλοὺς δὲ καὶ συμφυγόντας κατιδὼν ὁ Ὀρόβιος εἰς ἐπαύλεις συγκατέφλεξεν αὐταῖς οἰκίαις καὶ πάντα αὐτῶν τὰ πολιορκητικὰ ὄργανα σὺν τῇ ἐλεπόλει, ἦν εἰς Δῆλον ἐλθὼν κατεσκευάκει. στήσας σὺν τρόπαιον ἐπὶ τῶν τόπων ὁ Ὀρόβιος καὶ βωμὸν ἐπέγραψε· τοῖσδε θανόντας ἔχει ξείνους τάφος οἱ περὶ Δήλου μαρνιάμενοι ψυχὰς ὄλεσαν ἐν πελάγει, τὴν ἱερὰν ὅτε νῆσον Ἀθηναῖοι κεραΐζον, κοινὸν Ἄρη βασιλεῖ Καππαδόκων θέμενοι.